

# NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH  
MERANÍ VZDELÁVANIA

## **Špecifikácia testov**

**zo slovenského jazyka a literatúry  
z maďarského jazyka a literatúry  
zo slovenského jazyka a slovenskej literatúry  
z ukrajinského jazyka a literatúry**

**pre celoslovenské testovanie žiakov  
9. ročníka ZŠ  
v školskom roku 2014/2015**

**Bratislava 2014**

Testy z vyučovacích jazykov pre celoslovenské testovanie sú určené žiakom 9. ročníka základných škôl okrem žiakov s mentálnym postihnutím. V celoslovenskom testovaní žiakov 9. ročníka (T9) sa používajú testy relatívneho výkonu, tzv. **NR testy** (norm-referenced), testy rozlišujúce žiakov podľa ich výkonov v teste. Sú zostavené tak, aby obsahovou stránkou a úrovňou náročnosti zodpovedali platnej pedagogickej dokumentácii.

Pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 2. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL A 1. – 4. ROČNÍK GYMNÁZIÍ S OSEMROČNÝM ŠTÚDIOM, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským posúdila a schválila Ústredná predmetová komisia (ÚPK) pre slovenský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2009.

[http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie\\_oblasti/slovensky\\_jazyk\\_a\\_literatura\\_isced2.pdf](http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf)

Pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010. ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre slovenský jazyk a slovenskú literatúru pre základné a stredné školy s vyučovacím jazykom maďarským, ŠPÚ Bratislava 2008

[http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie\\_oblasti/madarsky\\_jazyk\\_a\\_literatura\\_isced2.pdf](http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/madarsky_jazyk_a_literatura_isced2.pdf)

[http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie\\_oblasti/slovensky\\_jazyk\\_a\\_slovenska\\_literatura\\_isced2.pdf](http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/slovensky_jazyk_a_slovenska_literatura_isced2.pdf)

Pre žiakov s vyučovacím jazykom ukrajinským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: UKRAJINSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 2. Posúdila a schválila ÚPK pre ukrajinský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2010.

[http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie\\_oblasti/ukrajinsky%20jazyk\\_a\\_literatura\\_isced%202.pdf](http://www.statpedu.sk/files/documents/svp/2stzs/isced2/vzdelavacie_oblasti/ukrajinsky%20jazyk_a_literatura_isced%202.pdf)

Testovanie sa v súlade so ŠVP **viac orientuje na overovanie čitateľských kompetencií** – prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých a nesúvislých textov, schopnosť argumentovať.

Úlohy v testoch nie sú len typickými školskými úlohami, neoverujú len rozsah zapamätaných vedomostí, ale aj vyššie poznávacie schopnosti žiakov. Vo väčšej miere sú zamerané na čítanie s porozumením. Testy sú zostavené tak, aby overovali hĺbku vedomostí a zručností, schopnosť žiakov aplikovať poznatky či objavovať stratégie riešenia.

## Obsahové zameranie testov z vyučovacích jazykov T9-2015

<b>Cieľ</b>	<p>Cieľom testovania je porovnať výkony žiakov v testovaných predmetoch a na základe výsledkov žiakov poskytnúť spätnú väzbu školám o ich úrovni v porovnaní s ostatnými školami na Slovensku. Čiastočne overiť vzdelávacie štandardy.</p> <p>Výsledky testovania rozlišujú žiakov podľa ich výkonov. V zmysle školského zákona v platnom znení prijímajú stredné školy na ich štúdium žiakov aj na základe výsledkov externého testovania.</p>
<b>Čas riešenia</b>	<p>60 minút – SJL, MJL</p> <p>50 minút – UJL, SJSL</p>
<b>Počet testových úloh</b>	<p>25 úloh – SJL, MJL</p> <p>20 úloh – UJL, SJSL</p>
<b>Forma testových úloh</b>	<p>Uzavreté úlohy s výberom odpovede zo štyroch možností.</p> <p>SJL, MJL</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• 20 úloh sa viaže na ukážky</li> <li>• 5 úloh je voľných, z ktorých niektoré sa viažu na kratšie texty</li> </ul> <p>UJL a SJSL</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• 15 úloh sa viaže na ukážky</li> <li>• 5 úloh je voľných, z ktorých niektoré sa viažu na kratšie texty</li> </ul>
<b>Testované oblasti</b>	<p>Zvuková rovina jazyka a pravopis, významová/lexikálna rovina jazyka, tvarová/morfologická rovina, syntaktická/skladobná rovina, sloh, literárne druhy, literárne žánre, štruktúra diela, štylizácia textu, metrika, všeobecné pojmy (sledovanie čitateľských, interpretačných, lexikálno-gramatických kompetencií), čítanie s porozumením a práca s textom, vyhľadávanie explicitných a implicitných informácií.</p>
<b>Charakteristika textov</b>	<p>Texty primerané žiakom 9. ročníka ZŠ</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• súvislé a nesúvislé texty</li> <li>• autentické i upravené texty</li> <li>• umelecké, vecné texty</li> <li>• texty z rôznych médií (denná tlač, internet)</li> </ul>
<b>Kognitívna úroveň podľa Blooma</b>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. <b>Zapamätanie</b> – poznávanie a rozpoznávanie, vybavovanie</li> <li>2. <b>Porozumenie</b> – interpretácia, usudzovanie, porovnávanie, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie</li> <li>3. <b>Aplikácia</b> – postupu na riešenie problému, implementácia</li> <li>4. <b>Analýza</b> – rozlišovanie, usporiadanie, prisudzovanie</li> <li>5. <b>Hodnotenie</b> – určovanie, vyvodzovanie</li> </ol>
<b>Povolené pomôcky</b>	<p>Písacie potreby – modré alebo čierne guľôčkové pero</p>
<b>Hodnotenie</b>	<p>1 bod za správnu odpoveď</p> <p>0 bodov za nesprávnu a žiadnu odpoveď</p>

**Ukážky úloh a textov  
z vyučovacích jazykov na čítanie s porozumením**

**Slovenský jazyk a literatúra**

**Ukážka**

*Psa za plotom školského ihriska som sa odjakživa bála. Kríženec medveďa a koňa bol vždy tam. Hlavne na jar, keď už bolo teplo a telocvikárka nás vyhnala von, pes pobehoval popri plote, štekal a sledoval nás krvilačnými očami.*

*Aj dnes sme mali pred sebou telesnú. Telocvikárka maródovala a zastupovať ju chodil kadekto. Najlepšie bolo pri matikárovi Révaiovi, on a šport, to bolo niečo ako ja a počítače. Navzájom sme si nedôverovali, nerozumeli a najlepšie bolo, keď sme boli od seba naozaj ďaleko.*

*Matikár nás vyhnal von, hodil nám tenisovú loptičku, vraj, zabavte sa. Baby navrhli vybíjanú a navyše – ľavou rukou. Všetko bolo fajn, kým z budovy nevybehli chalani. Nechtiac som Števa trafila rovno do čela. Nasledovala naháňačka s ohadzovačkou, a keďže lopta bola len jedna, hádzali sme všetkým, čo nám prišlo pod ruku. Uprostred šialenstva som si uvedomila, že niečo nie je v poriadku. Zastala som, lebo ma to zarazilo. Vtom tresk, dostala som loptičkou do hlavy.*

*Rýchlo som zdvíhala loptu a telom mi prebehol mráz. Spreď plota vyskočil pes a v okamihu sa ku mne rozbehol. Od strachu som zdrevenela.*

*(Zdroj: Futtová, G. – Brat, R. Chlapci padli z višne, dievčatá z jahody. 2010, upravené)*

**Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k textu ukážky**

**Porozumieť/konceptuálne poznatky**

**01.** Ktorá z uvedených možností vyplýva z textu ukážky?

- A. Hrdinka rozumie a dôveruje počítačom.
- B. Hodina telocviku býva vždy na ihrisku.
- C. Telocvikárku zastupuje len matematikár.
- D. Pes sa nevedno ako dostal pred plot.

**Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

**Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

**Kompetencia:** vyhľadať pravdivú informáciu

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** D

**Porozumieť/konceptuálne poznatky**

**02.** Hrdinka príbehu zastala počas naháňačky s ohadzovačkou, pretože

- A. sa zľakla pobejúceho psa.
- B. ju prekvapilo zlé tušenie.
- C. dostala loptičkou do hlavy.
- D. pred plotom vyskočil pes.

**Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

**Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** orientácia žiakov v texte, práca s textom

**Kompetencia:** vyhľadať pravdivú informáciu

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** B

Z hľadiska dejovej línie je v ukážke dôležité poradie slovies ako nositeľov deja. Na základe toho žiak logicky dokáže určiť správnu odpoveď.

## Maďarský jazyk a literatúra

## Ukážka

**2010 legnézettebb filmjei**

2010-ben tizenkét filmforgalmazó társaság 188 filmet mutatott be a hazai mozikban. Az újdonságok több mint a fele az USA-ból érkezett, a második helyen a Cseh Köztársaság, a harmadikon pedig Franciaország állt. Az Avatar és a Shrek a vége, fuss el véle nézettségének is köszönhetően az elsőség már hatodszor a Tatrafilm Társaságé lett.

Az abszolút győztes az Avatar című film lett. Az Avatar a premiert követően 11 héten át vezette a listát, vagyis 2009. 12. 17-étől 2010. 3. 3-áig. Egy hét alatt a legtöbb néző (69 182) a Shrek a vége, fuss el vége című filmet látta (a Jégkorszak 3: A dinók hajnala című filmet az előző évben egy hét alatt 101 405 néző látta).

A szlovák filmek közül a legsikeresebb A repülő Ciprián legendája volt, amelyet összesen 57 120 néző látott, és a tizenkilencedik helyen áll. A hazai filmek közül ezen kívül egy sem került be a leglátogatottabb száz film közé.

Sorrend	A film címe	Rendező	A nézők száma 2010-ben
1.	Avatar	J. Cameron	242 375
2.	Shrek a vége, fuss el véle	M. Mitchell	230 498
3.	Harry Potter: A halál ereklyéi	D. Yates	168 674
4.	Alice Csodaországban	T. Burton	163 505
5.	Twilight Saga: Napfogyatkozás	D. Slade	117 422

(Forrás: <http://www.mediadesk.sk>, feldolgozás)

**Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k súvislému textu ukážky****Porozumieť /konceptuálne poznatky**

**01.** Melyik állítás következik a kiinduló szövegből?

- A. A filmújdonságok majdnem a fele az USA-ból származik.
- B. A 2010-es év sikeresebb volt a filmek látogatottságát tekintve, mint a 2009-es.
- C. Az első száz leglátogatottabb film között csak egy szlovák található.
- D. Az Avatar az egy hétre eső nézők számát tekintve is a legsikeresebb film.

**Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

**Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

**Kompetencia:** vyhľadať pravdivú informáciu

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** C

**Porozumieť /konceptuálne poznatky**

**02.** Melyik rendező mondhatta ezt: *„Örülünk annak, hogy Szlovákiában is a mi filmünk volt az első, amelyet 2010-ben egy hét alatt a legtöbb néző látott“.*

A. J. Cameron

B. S. Martino

C. D. Yates

D. M. Mitchell

**Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

**Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** porozumieť a posúdiť informácie z textu ukážky

**Kompetencia:** priradiť správnu možnosť k informácii

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** D

## Slovenský jazyk a slovenská literatúra

### Ukážka

*Bardejovské Kúpele patria k najkrajším kúpeľným mestečkám na Slovensku. Preslávili sa už v minulosti, najmä svojimi minerálnymi vodami, ktoré blahodarne pôsobia na tráviaci trakt. Desať minerálnych prameňov vyviera na pomerne malej ploche vo vnútornom kúpeľnom území. Množstvo látok vo vode je v každom prameni odlišné. Pri pití obvyklých liečebných dávok, ktoré určuje lekár, sú pre organizmus neškodné. Tieto minerálne pramene sa používajú najmä na pitné kúry.*

*Prvá zmienka o Bardejovských Kúpeľoch je z roku 1247, keď uhorský kráľ Béla IV. daroval územie dnešných kúpeľov aj s prameňmi mestu Bardejov. Isté je, že ľudia poznali veľmi skoro liečivé účinky minerálnych vôd, o ktorých sa mohli sami presvedčiť.*

*Vysoká úroveň kúpeľnej liečby, ale aj tiché a pokojné prostredie ich predurčujú k stráveniu príjemnej dovolenky, ktorá je obohatená o množstvo liečebných procedúr, v ktoromkoľvek ročnom období.*

(Zdroj: internet)

### Nasledujúce úlohy sa vzťahujú k textu ukážky

#### **Porozumieť / faktické poznatky**

**01.** Na základe textu ukážky doplňte vetu:

*Minerálne vody majú veľmi priaznivý vplyv*

- A. na pohybové ústrojenstvo.
- B. na dýchacie ústrojenstvo.
- C. na tráviace ústrojenstvo.
- D. na vylučovacie ústrojenstvo.

#### **Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

#### **Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** posúdiť a vybrať vhodnú informáciu na doplnenie

**Kompetencia:** vyhľadať informáciu a doplniť ju do vety

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** C

**Porozumieť/ faktické poznatky**

**02.** Z ukážky vyplýva, že

- A. množstvo látok vo vode je v každom prameni rovnaké.
- B. minerálne pramene sa používajú hlavne na pitné kúry.
- C. ľudia dlho nepoznali liečivé účinky minerálnych vôd.
- D. kúpeľná liečba nie je možná v každom ročnom období.

**Popis úlohy:**

Práca so súvislým textom

**Úloha na čítanie s porozumením**

**Cieľ:** posúdiť pravdivosť tvrdení na základe textu ukážky

**Kompetencia:** vyhľadať pravdivú informáciu

**Typ úlohy:** uzavretá

**Správna odpoveď:** D

## Український мовний аспект літератури

### Сосна

Сосна – цінна порода дерев. Вона невибаглива до ґрунту, росте на сипучих пісках, мохових болотах, у горах, долинах, соснові ліси називають борами.

Доживає сосна до трьохсот років. Вік дорослої сосни визначають за річними кільцями на зрізі пенька.

Сосна належить до лікарських рослин. Повітря в соснових лісах корисне для хворих на легені. Сосна виділяє особливі речовини, які вбивають шкідливі бактерії. Тому здебільшого санаторії будують у борах. З однорічної хвої виготовляють корисний вітамінний напій.

Сосна прикрашає наші ліси. Але вона корисна й тим, що дає досить цінну деревину. Стільці, столи, рами вікон, двері, підлогу – все це можна виготовити з деревини сосни.

(З підручника)

#### 01. Бори – це

- A. хвойний ліс.
- B. лікарські рослини.
- C. мохові болота.
- D. шкідливі бактерії.

#### 02. Сосна буває висока і може мати аж

- A. десятки років.
- B. сто років.
- C. двісті років.
- D. триста років.